

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek s a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó hivatalhoz (Első magyar egye-sületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18 sz. a.) intézendők.

Előfizetési ár: egész évre 20 frt. félévre 10 frt. negyedévre 5 frt.
Beiktatási díj: 6-hasábos petit-sor 5 kr., belyegdíj mindenbeiktatásért 30 kr.

Uj előfizetés a FÜGGETLEN LAPOK további folyamára.

April-juniusi évnegyedre 15 ft. — kr.
April-szeptemberi félévre 10 " — "
April-decz 3 évnegyedre 15 " — "
Egy óra 1 " 70 "

A kiadó-hivatal, 3 korona utca 18. sz.

Pest, april 7.

Az 1848-diki „Emlékirat“ sem kerülhet ki a végzettségi sorost, melyet a római író, már a classikus korbéli munkákról oly categoricus hangon feljegyzett: habent sua fata libelli.

Nem tagadjuk megilletődésünket, valahányszor vádakkal találkozunk, melyek az akkori püspöki kar egyhá-zias szellemét, canoni hivatkozásokkal akarják elhomályosítani.

Fel kell tennünk, hogy az 1848-ki egyházas meggyőzés a papság kebelében épen oly erős, és épen oly hit-elvszerű volt, mint milyen ma nyilatkozik a clerus részéről.

Mert hitelbe ütköző határozatok, egyházilag épen oly kárhözvitás alá estek volna akkor, mint esnének ma, ha mindjárt valamely ország összes főpásztori személyzete lenne is kérdés alatt.

Bossuet és collegái nem kerülhetek el a sz.-szék rozsalását, jöhetnek XIV. Lajos politikájá eléggé merev álláspontot foglalt el Róma irányában a gallikán egyház eszméje mellett.

Azonban Róma nem hallatá itéletét az 1848-diki magyar püspöki elvek fölött, s nem jöttek canonisták, hogy citátumokkal czafolják meg a képviseli rendszernek, a világi elem beavatkozásának, az államtól függetlenítésnek, új elveit az egyházban!

Miért? Mert azon elvek, melyeket a nm. püspöki kar 1848-ban felállított, annyira egyháziak, az egyház első szá-zadi joggyakorlatának annyira megfelelők, a katolikusok közlekiismerete előtt annyira ismeretesek és vi-gasztalók, hogy senkinek sem jutott eszébe másként értelmezni az illető elveket, mint csupán olyanokat, melyek a vallásnak virágzást, a hívők és egy-ház között új kapcsolatot, az egyháznak szabadságot fognak biztosítani.

Nem tartá senki a püspöki munká-latban kijelölt képviseli alap által veszélyeztetve az „eredeti püspöki hatálmát.“ De nem is tarthatá. Mert mire terjesztetik ki ezen kép-

viseleti alap alkalmazása? Talán hit-elvi, vallási, vagy li papi dolgokra? A világért sem.

Vegyes természetű ügyekre, az egyház anyagi érdekeire, polgári és politikai vonatkozású dolgaira, szóval oly tételre, melyet az egyház, önmaga, az ő püspökeiben kizárólag soha sem gyakorolt, hanem az első X század alatt hűveivel, innét pedig napjainkig az államhatalommal osztott meg.

Ez így volt Olasz-, Frank-, Spanyol- és Németországban.

Ha állana az ellenvetés, hogy az egyház anónjával, az apostoli consti-tutiók elveivel teljesen ellenkezik az 1848-diki püspöki munkálat: akkor az egyház szelleme, s a hitelvek tekintélye elleni volt azon intézmény, mely ellen soha egyházi canon nem tiltakozott!

Napjainkban s kifejtett társadalmi intézményeink közepe, a világi elem egyházi befolyásának más formája nem állítható fel, mint a képviseli.

Személyi, egyetemes részvéte minden hívőnek — anarchia!

Ha tehát az egyház politikai viszonyai, s a vallás elhagyatott érdekei szükségessé teszik az államhatalom befolyását a hívők részvétélvel helyet-tésíteni, más normáját ezen befolyás-nak józanul felállítani alig lehet, mint a képviseli.

Igen, fogják mondani, nem is ezen része ellen röptünk mi nyilainkat. Ez correct felfogás. De az 1848-diki püspöki munkálat Achilles-sarka a képviseli arány anomáliájában rejlik.

Egy kettredrészben papi, egy harmadrészben világi.

Itt az egyházi botlás!

A püspök, mint tanító, kormányzó egyházhatalom elveszti hatályát az összetételében is majoritást képező világiakkal szemközt. A világi szavazat lesz döntő.

Már pedig katholice képtelenség, hogy oly demokrat szervezet hozasék az isteni eredeti hierarchia helyébe, melyet a canonok tiltanak, az egyház és minden idők püspökei kár-hoztatnak!

Ámde aki olvasta a nevezett 1848-diki püspöki munkálatot, kell hogy fölismerte legyen, miszerint az akkori püspöki kar intencióitól annyira távol volt az egyház isteni rendszerét föl-adni, mint bizonyos az, hogy az egész engedmény, mely nem egyéb, mint a megfogott államhatalom támogatásának a hívők oltalmávali fölcsérelése — nem egyébre czélzott, mint az egyház isteni tekintélyének, s az isteni hierarchia rendszerének a ker. kath. hívők részvéte, együttműködése által való biztosítását, a változott viszonyok között. És hol kezdődik és hol végződik

világi befolyás köre, mily természetű dolgok képezik annak tartalmát?

Erre holnap tüzetesebben válaszolunk!

Bányászatunk.

Hátra van még, hogy igéretünk szerint az ugynevezett Svájcezer-féle érc-váltási rendszer fölveit el-mondjuk s hozzáadjuk szerény véle-ményünket, mit kellene tenni e rendszer fenntartásának állandó biztosítá-sára.

Svájcezer-rendszer következő alapelveken nyugoszik:

1. A bányászat emelkedése kiváló nemzetgazdasági érdeke agronom országunknak, s ha nem tehet annak emelésén az ország pozitív áldozatokat, mint Szász- és Svédország, legalább köteles a kormány azt minden illeté- telen terhek nyomása alól felszaba-dítani.

2. A bányászat nyers terményeinek tiszta tizedével terhelve lévén su-lyosabban, mint bármely más ipar, ha még a beváltás következtében is a bányatermékek akkint róvatnak meg, hogy az olvasztók is évenként tetemes nyeresémet adnak a kincstárnak, ez végkép elnyomja a bányai part.

3. Mondjon le ennél fogva a kincstár minden nyereségről, melyet eddig az érczek beváltásánál az olvasztásból huzott A bányatermékek feldolgozásá-nál a kincstár kárt ne szenvedjen, de nyeresémet ne kívánjon az ipar ró vására.

Ezen elvnek keresztülvitelére sok évi tapasztalati adatokból állított elő egy árszabályzati munkálatot, mely a régi, helytelen alapokon nyugvó egész beváltási módozatokat felfogatva, kö-vetkező elvek alapján állapított meg:

4. Minden bányatermék vétéssék a benne rejlik s kiállítható összes metall-érték becése után tekintetbe s akkint határozottassék meg beváltatósága.

5. Minden külön fajta a bányater-mékek csak épen annyi apadás és költséggel terheltesék, mennyit az üzeli tapasztalatok szám-eredményei ki-mutatnak. Szűnjék meg az érczfajokra nézve a kedvezés vagy hátrány.

6. Minden év zárlatából vizsgáltasának meg az üzlet eredményei, s azoknak utmutatása szerint törtéjenek meg a következő évre a szükséges apadási és árszabályzati igazi-tások.

E rendszer természetesen a bányá-szatot mint egyesített ipart a maga totalitásában vette, mely iparnak nyers termékeit még az olvasztás alakítja kelendő áruvá. Ezért a kohászatot és annak fenntartására nélkülözhetlen erdeszetet mint az egyetemes bányá-

ipar segédeszközét tekintette. És mi-vel a nagyon sok drága építményeket és felszereléseket a kincstár az olvasz-tás nyeresémeyéből állította elő, kimon-datta a kincstárral:

7. Miszerint az egész kerületbeli kohászati felszerelés, épületek s hozzá tartozó erdők a bányászat közös tulaj-dona.

8. Ezért azokkal a kincstár is csak mint a bányai part részesse rendelke-zik a többi iparosokkal egyetem-ben.

9. Ezen építmények fenntartása, szaporítása, az üzlet minden terhei, a felügyelet és ellenörködés az összes bányai part illeti, a kincstárt is, mint egyik főbb bányabirtokost, a többiekkel egyetemben.

Ennyi elég ama rendszer szellemét megbírálni. Eltelt több mint három év-tized, midőn ez egy magasabb szellem befolyása által kimondaték, de látjuk, hogy már akkor is a teljesen correct nemzetgazdasági elvek színvonalára állt.

Legyen szigorú igazság a beváltás-ban — ez volt jelszava — és hely-ettessek az üzlet s annak minden ügye az illető közvetlen érdekeltek befolyása alá, s a kincstár s más ipa-ros annyiban birjon az üzletvezetés sorsára befolyással, mennyiben termé-kei mennyiségéhez képest a közöshöz járul.

Lehet-e ma is ennél jobbat, vagy czélravezetőbbet mondani? mi legalább nem vagyunk képesek.

Az ottani bányai partosok ma alig merik hinni, hogy mit egy magasabb felfogás szellem a kamarai sötét kor-szak arany napjaiban kimert mondani, sőt befolyásával kivívni, azt mai sza-bad és független kormány merje elfo-gadni! ki ilyesmit vár, azt mint san-quinicust lemosolyogják.

Pedig ezen elvek, ezen ódonások, ezen rég elhangzott igazságok határo-zott kimondása, újabb felelevenítése s erélyes életbeléptetése menheti meg a nagybánya — kerületi bányai part, nyugtathatja meg egyedül az ottani bányai partosokat.

Épen nem szükséges, hogy valaki bányászati szakember legyen, hogy a fennebb kifejtett rendszer helyes voltát megítélje, a ki nemzetgazdasági fogalmakkal bir, az megbírálhatja.

Kivitele s biztosítása is e rendszer-nek egyszerű.

Mondassék ki — mi már 1834-ben kimondatott — hogy az összes koh-üzlet a bányai part közös felszerel-ménye, s helyettessek az a bányai partosok egyetemenek közös rendelkezése alá, mint ez elvileg 30 év előtt kimondatott.

Ezen alapon tekintessék az összes bányászat, mint egy nagy egylet,

mely más iparral foglalkozó egylete formájára viszi üzletét s bizottmány által vezeti a kezelést.

A kohászat s vele kapcsolatban az erdeszet különítessék el szigorún a kincstár bányászati igazgatásától, s legyen a kohászati s erdeszeti üzlet a kerületi egylet különvált üzlete s annak hivatalnokai nem kincstári, de egyleti hivatalnokok.

Három évtized óta miderre meg van a chablonszeri szervezet, az egyle-tek minden nevei és száz alakjai közt lehet választani.

Ma nem sejtí senki ez alapon, mi lendületet nyerne a bányai part ama vi-déken, az formálhat tan erről némi ké-ppat magának ki a ma uralkodó szel-lem szűkkeblűségeit ismeri.

Még egyszer mondjuk: csak a mi-niszter segíthet, ha ezen igen egyszerű dolgokra fordítja figyelmét s szokott erélyével közelebb.

Hogy a dolog rajta nem mulik, megmutatta — mint értesültünk — b. Mednyánszky, ki Selmecezen önhatalmilag kimondotta épen hasonló beváltás ügyében: Legyen igazság! és lett igazság.

Miért ne legyen ez s ugyanaz Nagy-bányán is?

TÖRVÉNYHOZÁSI ROVAT.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, april 7.

A képviselőház ülése.

Kezdte 12 órakor.

Eluók: Szentiványi Károly.

Jegyzők: Radich Akos és Horváth Lajos.

Jelen volt miniszterek: gr. Andrássy

Gyula, b. Wenckheim Béla, Horváth Boldi-

zsár, Lónyay Menyhért, Gorove István, gróf

Festetics György.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesíté-se után eluók bemutatja Domokos László unjonnan megválasztott országos képviselő megbízó levelét s a benyújtott kérvényeket.

Rannicher Jakab (szabeni követ) a ház figyelmét kéri egy általa beadandó kérvény indokolására. Eddig ők, a szász köve-tek, hallgattak, nemcsak a nyelv nehézségei miatt, hanem mert a kiegyezést, az ezáltal visszanyert alkotmányos állapotot elfogad-ták és örömmel ragaszkodnak folyton az al-kotmányhoz, annál inkább, mert a magyar kormányfiérek Erdélyre vonatkozólag sza-badelvűen eljárni ígértek. Annál fájdal-masabb, hogy most panaszszal és sérelemmel kell a képviselőház elébe lépnie. Mint tudva van, a belügyminiszter s szász comes hiva-talától felfüggesztette és helyettesítél Conrád Mórt nevezte ki; a sérelem abban fekszik, hogy a szász comes élethosszigan megválasztott tisztviselő és hivatalának megürülése esetében helyettese a n-szebeni polgármes-ter. Mióta a szász nemzet a királyföldön él és szabad comes választási jogát gyakorolja,

Kinba, sötét levegőn mily népség árnya vannak? 52. „Itten azok közt, a kirkól vágysz tu in, legelső, — Válaszoló vezetők, eme kérdésemre fe-lelve —

Volt, a kinek sok nyelv hódolt, egy büszke királynő.

55. A ki is annyira lön besodorva a kej gyö-nyörébe, Hogyha mi tetszett: az szabadott törvény-szere utján,

Ön förtelmeit így vélvén egyedül letörölve.

58. Ez Semiramis, a ki, miként történeti multján

Látni: Ninust követé, ki előbb volt élete párja;

S birta azon földet, hol uralg ez időben a szultán.

61. Második, a ki magát törrel sujtotta ha-lálra,

Férje — Sichaeus iránt hűten, kit már föde sirbalt;

Harmadikuk pedig a kéjlejtő nő — Cleo-patra.“

61. A hitszegő Dido, ki Aeneaszól elhagyatva öngyilkossá lett.

63. A buja Cleopatra, előbb Julius Caesar, később Antonius szeretője.

64. A házasságtörő Helena, a ki trójaiak és görögök közti 10 éves háboru okozója volt.

65. A chill, előbb Deidamia és Briseis imádója, később Polixena szerelme, az utóbbinak fivére-a trójai Páris herceg által áruálás kötetkezésben öletett meg.

A FÜGGETLEN LAPOK TÁRCZÁJA.

Dante ISTENI KOMÉDIÁJA. A POKOL. Ötödik Ének.

Leszállva a második körbe, Minost pillantja meg a költő. Minos, a hajdan szigoru krétai király, most a Pokol itélő bírāja; ki minden belépő bűnöst azonnal elítél és azt illető tartózkodási helyére utasítja. Dantét figyelmezteti. — A fajtalanság bűne lakol e körben örök viharos szelek sötét zür-zavarában. Néhányat elsőseget érdemlő asz-szonyai és urai közül megvezet a költő. Francesca da Rimini elmondja szerencsétlen szerelme történetét Danténak, ki azt nagyon szívére veszi.

1. Igly szállottam alább, amaz első kört oda-hagyva, Másod körbe, hol a helyiség van mérve szűkebbre, Bár fájdalma nagyobb, mely kényszerít ordítózásra.

1-3. A Pokol ezinkör szerű mélyedései lefelé min-dig szűkülnek, gyötrelmei mindig nagyobbodnak.

4. A fogait vicсорító Minos a fölébredő gonosz lelkiismeret megtestesített jelképe. Kigyó szerű farka a bűnök kigyójtá jelé, mely kigyóval mi-nél inkább befonta lelkét a bűnös, annál több-ször tekeri magát körül annak jelképével a dae-mon s annál alább utasítja.

4. Itt rémségesen áll Minos, a dühös, foga-fenne: Megvizsgálja bűnös voltát ő bejövőknek, S küldi, itélve, tovább, a szerint, a hány tekeréke.

7. Nékie a valahány átkos születésbeli lélek Lépi elébe, — bűnét bevallja azonnal egészen; S ő, a ki által már jól ismertnek a vétkek,

10. Nézi, melyik maradáshelyt érdemlik po-kolrűben, S annyiszor a testét farkával körbe ka-nyargja, A hány körrel alább jelöl állást nekik a mélyen.

14. Folytonosan vannak nagy számmal előtte fölállva, A kik itélettlket meghaláni rendre sietnek: Szólnak, hallanak és az üreg mélyébe so-dorja.

16. „Oh te, e lakba ki jösz, hol kinfájdalmak emésztenek, Szólt Minos, a mihelyt engem közelegni te-kintett, Félbe szakítva sorát ily nagy hivatási mű-vének —

19. Nézd, hogyan indulsz bé s bizodalmad előbb kibe vetted; A bemenet tágas, terjelmes vol'a ne csal-jon.“

22. Meggátolni ne merd menetet e végzetes úton,

20. „Facilis descensus avernı.“

Mert így akarják ott, a hol valamit csak akarnak, Megtehetik, — mire hát még szót szaporítani e dolgon.“

25. Most kezdettenek a gyötrelmességteli hangok Inkább hatni egész lényemre: im itt oda jöttem, Hol belrészeim a kinkönyveken összeriad-tak;

28. És ama helyre, a mely van örökké nóma sötétben, Mely bömböl, valamint viharzótt tengerek árja, Hogyha az orkánok más részről küzdenek ellen,

31. Itt a pokolszél, nem lévén soha nyugta, ragadja Zsákmány rabjaitként dühödéssel a lelke-ket egyre, És nagy zürzavarán szétzuzva, bonyolva kinozza.

34. S majd ha elérkeztek már a romelötti ve szélyre, Ott van rettenetes siralom s kinjaj zoko-gással, S közbevegítve szitokmondások az is-tenerőre.

37. Hallottam, hogy a bünfenyítésnek ezen nyomorával Sujtoltaknak, a kik vétkeztek testi esessel, Engedvén esztlket győzetni vad ösztöntök által.

29. A vétkes szerelem örök nyugtalansága.

34-36. Kit az indulatok vihara szerencsétlenségbe sodort, közönségesen Istent és nem magát okozza.

40. És mint a seregély csapatok, ha az őszí hídgel, Szárnyaikon szanaszét csattognak nagy seregekben,

E bösz-lelkek is úgy hajtatnak a szélözöné-vel —

43. Innen is, onnan is, úgy le, miként fel s szélyelűzöttén A nélkül, hogy erélyt kölöszönzene bármi reménylet

46. S mint a daruk panaszos szavukat hal-latva, a légnék Rétegein hosszas sort képezvön, tovaszáll-nak:

49. A szélvész eme nagy viharából hajtva az árnyak: Megszóltam azért: „Oh mester, mondd, ez emészto

45. A test halálával annak érzéki kéje is végkép enyészik, a lélek nyugtalansága pedig örökre fön-marad.

58. Semiramis, a viharzótt csoport élén — Babilon, Assiria, Siria és Egyiptom királynéja, a bom-lott erkölcsű nő, ki a bűnt törvényesítette és saját fiát választotta férjül, a ki által emiatt megöletett. — Némelyek úgy vélekednek, hogy a Dante képzelmé előtt Semiramis alakában a Ho-rodos lánya Herodias lebegett volna, kiról a kö-zépkori monda azt regéli, hogy az a keresztelő János levágot fejé iránt bűnös szerelemre lob-bant s annak száját megcsókolta, mire az életle-len szájból viharzótt tört elő, a kéjelgöt légbe ragadta s ott örök nyugtalanságban szeretszót üldözi. Ezóta Herodiásnak Pharaidis neve volna s éjente az emberisg egyharmada neki áldozik.

kezve, esodá-
yok voltak
v volt K o s t
r ö n k .
pa elismoré-
rópa figyel-
különösen
hogy itt a
civilisatio
gyar gyáva,
erné magát
ly oly mult-
23-tól 48 ig,
védést, ak-
emni sinca
jövök ga-
zakok, kik
dsereg fel-
magyar ér-
birodalon
ülő magyar
k is, mert e
fogának itt
kedni. Egy
kbb bizosi-
ságának és
városi hon-
gyar nem-
szóm alatt
lnek azon
bb, mint a
s elvész ve-
demagógok
z előtt.
szereti ma
s iránylat,
elfajult de-
Pilatusa-
ban be-
keltem, s
mert fájt ne-
g ép akkor
zámért leg-
t a marty,
ndelkezett,
agán bordá
n voltam
n bordám a
n eljárása
rdemeimet,
a haza kin-
a : Ugy
n irányom
Alciadiés,
tatlanságot
el háziúk
raim : Túr-
viselés sze-
g termetet
időt, hogy
annul derek
nosítására,
am. (Hosz-
ról, a jövő-
terpellatit
er mind-
am; 50,000
ntem; a ki
em lesz.
országgyű-
löknek, kik
e. Követe-
et, s gon-
s özevegyei
egy a mel-
ban ráké-
nt a dema-
Ferenzet.
ki Deákot,
mi 67-ben
az isteni
nyert ki-
zet, mint
a bilincs,
ó, egyesü-
és, mégis
nemzetnek
országban
e. A jövőt
r s z á g
büntető os-
s Lengyel-
a német
N i n e s
ajthái g
nyit há-
nyit szá-
alkodó
ország
s e m . E s
Gallie já-
ing a biro-
a másikat.
érdem kö-
növendék-
dóház ér-
k nekem
n neki, ha
ga vezér.
issa, ha-
i. Egy ve-
keil egy
nállamnál
va érzem
vezértek
almatokat
sokat, ha-
g harezol-
e sajnos,
meresz-
gyen, van-
esok for-
mat, mint
tudomá-
tul is bi-
nemzet-
multam-
küzdési
e beszédt
ólítá baj-
ni, vajjon
tábornok
F o r s t e r
éd-egylet,

Magyarországra, hogy Percezel min-
denkin elvont.
Megindító jelenetek következtek. Kö-
nyezve szorítottak kezét a tábornokkal, ősz-
fiak, nők, agastyánok és bűnök. Egy ősz
honvéd lábához borulva emlékezett meg azon
időről, midőn Percezel megmentette a hazát
azon veszélytől, hogy egy J e l l a e h i e b fog,
lalja el Budát. Alig juthattak bemutatások-
hoz az egyletek. Legelső a V ö r ö s m a r t y
k ö r volt. Ligeti, szónoka, rövid, de emel-
kedett beszédben kiemelte, mint végülnek
V ö r ö s m a r t y emlékébe tanítványának,
Percezelnek érdemei. Ép oly érdekes és
érezelmű volt Percezel válsága, melyben
megemlékezett szülőiről, 15 testvéréről, kik
oly különböző irányt vettek; az övére, ugy,
mint M i k l ó s s a s a Budánál elesett J ó-
zsef testvéreire V ö r ö s m a r t y lelkülete volt
döntő befolyással.
Tisztegett ezután a takarékpénztár, a
kereskedelmi kör és csarnok, s a lövészeg-
ylet. Mindenik számára volt Percezelnek találó
válsága.
12 órakor érkezett meg egy veszprémi
küldöttség.
S z o m b a t h , a honvédegyelet elnöke
hívta meg Percezel 1200 honvéd nevében, kik
nézeteit osztják. A megye határain lovas ban-
dérium járja.
Két órakor a Rákóczi induló harsonái
közti riadó öljenekkel fogadták a nagy terem-
ben a díszlakomára egybegyűlt vendégek a
belépő Percezel. A nagy teremben két-
száz teríték volt, két mellék-szoba is zsufol-
va volt.
Királyi ö Felsőegylet, „a legelső
magyarrá,” mondá az első felköszöntést H o r-
v á t h L. első alispán.
Királyné ö Felsőegylet, „a magyarrá nem-
zet örögyalára, ki szeretetet aratott, mert
szeretett vett,” a másodikat K e n e s s e y
másodispán.
D a n i t z , F e k e t e , R o s t i és J u r a s-
s e k urak köszöntötték fel Percezel, ki vá-
laszában körülbelül a következőket mondá:
Szabadon nekem a többek között —
mondá Percezel — külföldi tapasztalásaimból
felelmiteni azon kellemes órákat, melyeket
Franciaország egyik nagy fiával, Hugo V i c-
t o r r a l töltöttem. Akkor kezdett ő nevezetes
munkája megírásához, mely „Napoleon le pe-
tit” név alatt egész Európában oly nagy zajt
csapott. Nekem ajándékozta e mű egy példá-
nyát, mint a szabadság emberének; s megkért
pardonam meg véleményemet e könyv felett.
En azt mondám : ha kiesiny volt Napoleon,
mily kiesiny lehet azon Franciaország, me-
lyet ezen kis Napoleon megtudott hódítá-
ni? Azt mondám neki, hogy a nemzetek
profétái és megváltói nem azok, kik
hízelnek a népnek, hanem
azok, kik minden alkalom-
mal megmondják neki a igaz-
ságot! (Szánni nem akaró éljenzés és taps-
vihár.)
Megmondám neki, hogy a kis, parányi
Magyarország 48 hán nem épen önhibája
nékül esett el, hát még a nagy Franciaor-
szág? Szegény ez Napoleonnak, vagy a
nagy nemzetnek? A történelmi igazolja s a
vaimat. Husz éve, hogy erős, ugyszólvá vas-
kezekkel vezérelt nemzete sorát, s legnagyobb
ellensége is kénytelen elismerni azt, hogy ő
az isteni Gondviselés eszköze volt; s Fran-
ciaországot első, irányító hatalomná,
nagygyá és diosvévé tette; — ő mondhatni —
nemcsak Franciaország, de Európa urává
lett.
Magyarország nem esett el önhibája
nékül. Ne kövessék el azon hibát újra. Nem
vagyunk következetlenek. A más uton já-
runk, mint akkor. Mások most egészen a po-
litikai exigenciák és en esatlakozom
azon fűrűhöz, ki ez exigenciáknak legjobban
megfelel.
E férfi Deák Ferenec. Bűn és
árulás és férfi azak vadolni, hogy elveszté
a hazát. Hogy ő azt, a mit a sors adott, mit
másrésztől a gondviselés a nemzetre mintegy
reerőszakolt, hogy ő ezt elfogadta, s hogy
eszközzel szolgált a nemzetet rég nélkülözött
jogaiba visszahelyezni — ezért nincs joga őt
vadolni senkinek a hazában. (Zajos és hosz-
szas taps és éljenzés.)
Nem diosítom a 65—67 ki Deákot;
soha sem fogom diosítani azon politikát,
melyet követett ekkor, de kötelelesszerül
vota a mit tett, s nem is tehetett másként.
(Viharos éljen, taps.) Vagy talán e szegény,
kinpádon hererő nemzet, a börtön büzös lé-
gében már-már fulladozó haza, talán még
tovább is várt volna a Messiasra, ki 18 éven
át szenvedett kínjaitól megmentse? (Viharos
éljen, taps.)
Uraim, legyünk generosusok!
Ne is mondjuk a szigorú igazságot, ha-
nem csak azt, hogy 18 éven át a nemzet ál-
tal várt Messias mindj a legszentebb érzel-
mekből indult ki, de azt még bálványozója
sem mondhatja el, hogy ez idő alatt sikerült
neki Magyarországon valamit segíteni. (Fáj-
dalom úgy van! Igaz!)
En 18 éven át, ha nem is tudtam hasz-
nálni hazámnak — nem is értettem! (Vihar-
os, hosszas éljenzés, taps.) És a nemzet
drága vérén szerzett diosítséget soha meg nem
széplőstettem! (Éljenzés.)
Ha én nem vadolom Deák Ferenecet,
hogy meri vadolni, gaznak árulóknak nevezni
az, ki minden tettében kudarcot vallott?
Ezután még Zsombóri Ede mondott egy
kittűő beszédt Deák Ferenecre. Szavait a
legzajosabb tetszés követé. A lakoma veigéig
beszéltek még többen, köztük gróf V a y
László is.
Este felé táviratok érkeztek a bajai és a
somogyi honvédegylettől; mind a kettő csat-
lakozik Percezel legújabb fellépéséhez.
Este felé nagy népesorotok gyűltek ösz-
sze Percezel ablakai alatt; köztük látnak

A kör vagyoni állapota és költségvetése
bizottmányilag megvizsgáltság és helyes-
nek találtván, megvizsgáltság és jóváhagyás
végett a mai közgyűlésnek elő terjesztetik.
A választmány, a folyó kiadások és be-
vételek könnyebb kezelése: a kör vagyoni
állásának némi emelése s a számadásoknak
az alapszabályok értelmében minden év vé-
gével történendő berekesztése indokából az
„Egyenlőségi kör” életbeléptetésének idejét
1867. évi július hó 1-re meghatározni vélemé-
nyezi, s ekként az első félév 1867. december
31-én, a 3 évi cyclus pedig az első félévben
beléptet tagokra néve 1870. év június végé-
vel telnek le.
A kör kebelében 3 főszakosztály állitta-
tott fel az I. főosztályban; 1) a politikai, 2)
jogi és 3) a városi ügyekkel foglalkozó szak-
osztályok saját elnökeik vezetése alatt foly-
tonosan működnek. A II. főosztályban 1) ipar
kereskedés és közlekedési, 2) közgazdasági
alszakosztályok működnek. A III. főosztály,
1) irodalom és művészeti, 2) házi pénzügy és
gazdasági szakosztályban indítványozások
tetele s a társadalomra néve idővösen kiható
közönség eszmecseré által feladatának meg-
felelni iparkodik. Hogy eme szakosztályok
iránti részvét a kör kebelében nindinkább
gyarapodik, erről nemcsak a célra felállított
könyvek névlistájában, hanem a tisztelt köz-
gyűlés elő terjesztett fontos indítványok és
kérdések fényesen tanuskodnak.
Azonban e kör, melynek megalapítását
számos elleni tudvalevőleg irigy szemmel
nézték, s annak hátrányára nemcsak szóval,
hanem némely lapokban is működni jonak
találtak, szilárd lételének s életrealóságá-
nak fényes jelét adá a „Századunk” című
politikai napilap felállításával, és pedig oly
váratlan sikerrel, miként alig van e hazában
politikai napilap, mely rövid, 3 bavi létele
alatt annyi pártolót felmutatni képes leendett
volna.
E lapnak megalapítására a kör kebelé-
ben, egy consortium alakult, mely annak
terhét magára vállalá s azt jelenleg is viseli
s a kör e tekintetben esupán az e lapból an-
nak idejében befolyandó haszon átvételére, és
a lap szerkesztői s kiadó teendőik ellenörz-
sére van hivatva, mely utóbbit egy 16 tag-
ból álló ugynevezett „hirlap-bizottmány” ál-
tal eszközözi.
Ezen közönlönyk vezérletét tisztelt el-
nökünk K l a p k a György ur magára vállá-
lni szives levén, — annak mind szellemi,
mind anyagi tekintetben fényes jövőt bizto-
sított; ugy szintén felelős szerkesztőt meg-
nyert U r v á r y Lajos urban a kör oly pu-
blicistára tett szert, ki irányában legnagyobb
megelégedését nyilvánítni kötelelességének
ismeri.
Végül a kör választmányja folyó évi sz-
György napjától kezdve 2 1/2 évi időtartamra
a váci utcazi Manóféle ház első emeletén,
egy minden tekintetben kényelmes, az eddigi
helyiségnél semmivel sem drágább lakást
kör helyiségit fogadott, s oda sz Györgykor
a kör át fog helyezni; minek alkalmából
a kör tagjai 7—8 napra a kör nem látogathá-
sát eltünni szivesek leendnek.
A titkári jelentés tudomásul vétetett,
K l a p k a elnök urnak, az igazgató választ-
mányának s a „Századunk” szerkesztőségé-
nek elismerés fejtezett ki jegyzőkönyv-
vilég.
Z s e n g e r i M ó r pénztárnok urnak ki-
mutatása szerint f. é. ápril 1-ig bevétel 6229
frtra, a kiadás 6154 frt 97 kr-ra ment s így a
pénztári maradvány 74 frt 3 kr.
A f. évre készített költségvetés szerint a
bevélet 7744, a kiadás 7555. Pénztári marad-
vány az év végével 589 frt.
A választmány előterjesztése folytán az
1867-ik évben beléptet körtágok kötelezett-
ségének kezdete ugyanazon év július 1-től
fog számíttatni.
T o l d y Istvánnak indítványa a polgári
házasságról elfogadtatott s már a lapokban is
közölt kérvény szövege, az országos képi-
selő háznak elnökeileg fog felterjeszteni.
S c h w e i g e r M á r t o n igazgató urnak
indítványa a gabszternéyek után szedett
városi díjak megszüntetése tárgyában élénk
vitaközásra adott alkalmat s elvben elfogad-
tatván, az indítványozó S c h w e i g e r ur el-
nöklete alatt B r o d y , d r . D é c s e y , S o r-
s i c h , E r t l K á r , G y a p a y M i k l ó s , G r ü n-
f e l d és H o l l á n d e r urakból álló bizott-
mány küldetett ki az ügynek tüzetes megvi-
tatása és az adatok szabatos összeállítása
végett.
T é r e y P á l indítványa „a magyar álta-
lános kivitteli társulat és gazdasági hitelbank
ügyében”, mely e lapokban egész terjedele-
ben közölve volt, élénk helyesléssel fogadta-
tott s a gazdasági hitelbank a kör igazgató
válsztványja által levél útján meg fog ké-
retni, miszerint nyújtson alkalmat a kör tag-
jainak a részvényesek sorába lépnetni.
T h a n o f f e r P á l indítványa a latin
és görög szertartású katolikusok vallási au-
tonomiája tárgyában beható tanácskozást idé-
zett elő. Határozatba ment a m. k. entuzszi-
niszterhez szóló feliratnak felterjesztése, mi-
szerint a miniszter ur nyújtson alkalmat a
rom. kath. és görög egyes. hitfelekezetenek
vallási ügyeit autonóm módon kezelhet-
ni, egyttal a pestvárosi közönség mint kegy-

ur fel fog kéretni, miszerint a latin és görög
szertartású katolikusokat hívja össze, hogy
közök nyilatkozhassanak. A miniszter urhoz
felterjesztendő felirat, valamint Pest városá-
hoz beadandó folyamodvány szövege a szak-
osztályhoz utasított szabatos kidolgozás
és a politikai elveknek beillesztése végett. A
feliratot és a folyamodványt annak idejében
közölni fogjuk.
F e r e n e s i k G á b o r indítványa az
ó budai es. kir. ruhabizottmányának a hazai
ipar emelése szempontjából leendő szerveze-
tére néve, egyhangulag elfogadtatott s a
honvédelmi miniszter urhoz felirat fog be-
nyújtatni.
A négy hiányzó választmányi tag meg-
válsztására kerülendő a sor titkos szavazás
útján megválsztattak: Herzel Antal, Kovács
Lajos, Térey Pál és Zichy Jenő gr.
A számadások megvizsgálására az alap-
szabályok értelmében kiküldtetek: Dankos,
Kollár és Pollák Gyula urak.
A jegyzőkönyv hitelesítésével megbizat-
tak: Ertl, Hil és Kovács urak, mire a gyűl s
8 1/2 órakor eloszlott. Sz—k.
— A z o . k . t a n á r e g y l e t á p r i l 4 - é n
tartott választmányi üléséből. Felolvastott
az iparegyesület igazgatóságának válsága
a tanáregyletnek az ipariskolákról, különösen
a tankönyvek miként történendő szerkeszté-
séről, azok díjazásáról stb. adott véleményére,
melyet az iparegyesület némi nagyon hely-
yesen tett változtatásokkal magáévá tett —
A tanáregylet közönlönyének új szerkesztője
Szamosy János örvendtes jelentést tett a köz-
löny ügyének állásáról, hogy bizást remé-
lhetni, miszerint a jelenlegi szerkesztő buz-
gósága mellett többé el nem fog szakadni
azon kötelék, mely a tanáregylet tagjait leg-
inkább fűzi egymáshoz, kevésbé örvendtes
volt a pénztárnok jelentése, melyből kitűnt,
hogy a tanáregylet némely tagja még 1866-ra
sem fizetett. Thewrewk indítványa, hogy
készítsen a tanáregylet egy teljes bibliogra-
phiát, elfogadtatott és kéretnek a tanáreg-
ylet tagjai, valamint minden érdeklődők: hogy
a szakukba vágó könyveket, különösen a ki-
sebb értékeségeit címeit szorgalmasan gy-
gyezzeék és gyűjtött jegyzeteiket szivesked-
jenek akár a szakosztályok jegyzőiből, akár
az elnökökből bekkülden. Az ekként szerkesz-
tendő bibliographia nagy hasznát fejtegetni
szükségtelen és meg vagyunk győződve, hogy
mind a kiadók, mind a tanáregylet tagjai
szorgalmasan fogják az adatokat gyűjteni.
Pest, 1868. ápril 6. A másodittikár.
— A z e l s ő h i t e l b a n k és az Anglo-és
Hungarian Bank, egy consortiummal egye-
sülve, mely a hazai kereskedelmi világ ne-
vezetességeiből áll, Pesten egy kölcsönös bi-
zottító társaságot „Union” név alatt akarnak
létesíteni. Az engedélyi folyamodvány már is
a kormánynak átadott; a részvények pedig
már alá is vannak írva.
— A p e s t i t a k a r é k p é n z t á r t e g n a p-
előtt tartotta évi közgyűlést; a felolvasott
évi jelentés gazdag volt érdekes részletekben
s tágabb körökben is érdeket kelthet. Minde-
nélkülösztanálta, hogy az alkotmányos
állapot s a helyzet látható szilárdulása hat-
hatosan elősegítte az intézet gyarapodását; a
forgalom eddig nem tapasztalt rendkívüli
mértben emelkedett, hogy a mult évit
közben 8 millióval mulja felül s 127,000 tizza
hasznat eredményezett miből részvényenként
130 frt osztalék jutott; a tisztviselők 25%
drágasági pótlékok nyertek, jótékony célokra
18 ezer frt. — Nevezetes a választmány egy
elvben elfogadott javaslata a főváros szépi-
sége érdekében: hogy az intézet költségén va-
lamely köztérzen nagyszerű kut építtessék;
végül az alapítóknek egy millióval szaporí-
tása elhatározatott.
— A z e g y e s ű l t n e m z e t i t o r n a - é s
tűzoltó egylet vasárnap délelőtt 9 órakor
tartotta alakuló közgyűlést az evangélikus
iskola diszteremében. — A közgyűlés kor-
nokéül Beliczai Imre, jegyzőjeül pedig Mátyus
Izidor megválsztatván, mindenekelőtt az
alapszabályok vétettek tárgyalás alá, melyek
esékly módosítással elfogadtattak. Ezután
Széchenyi Ödön gr. tűzoltó szerek beszerze-
sére írtt indítványt, mely célra 10,000 frt
kiván fordíttatni. Ez indítvány egy bizott-
sághoz utasított előleges tárgyalás végett
Végül az egylet tisztviselőire és választ-
mány-tagjaira adattak be a szavazatok. El-
nök lett Batizfalvy Samu, alelnök Matolay
Elek, a tűzoltók főparancsnokán gr Széche-
nyi Ödön választott meg. A többiekre
néve a szavazás eredménye a két hét mulva
tartandó közgyűlésben fog kihirdetnetni.
— A z a k a d e m i a m a t h e m a t i c a i és ter-
mészettudományi osztályának mai ülésében
N e n d t w i c h K á r o l y r . t . olvasa fel Kaleb-
brenner Károly l . r . értekezését: „A sze-
pesi é r e z h e g y s é g n ö v é n y z e t i j e-
l e m é s ” r . E terjedelmes értekezés, melyben
Kalebrenner az általa bejárt szépesi hegyek
növénytermését kimerítően adja elő, 15 fejezt
egy-egy tájvirányát tárgyalja, így a lege-
lővirány, fenyves virány, hegyvirány stb.,
míg a legutolsó fejezet a különböző fajok
jellemeit fejtegeti. Felolvasó egyes általa ér-
dekesebbnek talált fejezeteket olvasott fel
csupán, melyek azonban a tudós l . tag szaka-
vatosságát, fáradsalmait eléggé tanúsítják, s
előadásai módora a különben tudományos ér-
tekezletet érdekessé teszi.

A számtalan különben, s csak is a ter-
mészet bivar által ismert növényzetek elő-
rolása után az értekel megépének monija
azon körülményt, hogy Szepes térein őszszel,
nagy darab földet lep el a gomba, melynek
számos faja tenyész itt. Ezután dr. Szabó J ó-
zsef tag, mint a matematikai bizottmány,
előadója, felolvassa ezen bizottmányok, a
lebeszeti ésleletek gyűjtése és ezeknek rend-
szeres összeállítására vonatkozó intézkedések
iránti tervezetét. E tervezet egy központi le-
beszeti intézet államkölségéni felállítását
tartja szükségesnek, s ennek, a kormánytól
kieszközlésére az akademiát tartja hivatott-
nak. Ajánlja a díjazal eszlelk továbbra
megtartását, de egyzersmind szükségesnek
tartja díjazott észlelket is felvenni, s e rész-
ben észlelternek tartandó, ha a kormány a
táviradi tanulmányok köné össze a lebeszet
tanulmányozását, hogy így a táviradi hivatal-
nokok lebeszeti észlelök is leendnek.
— A z észlelési öszes kiadási beleértve a
hivatalnokok fizetésit is: 13,000 fra teszi a
tervezet. — Az osztály ülés most, öszes ülés-
s é a k u l u l v a , a t e r v e z e t e t e l f o g a d t a és a k o r-
mányhoz felterjeszteni határozta az akadémia.
A Marezibányi pályakérdésre a nyelvtudomá-
nyi munkák közül kettő érkezett, melyek a
bírálnokok átadtak, a jelölés levelek lepe-
esételve a levélárba tétettek. Titoknok jelen-
ti, hogy a Vitéz alapítvány pályakérdésére
pályázott két dícséretet érdemelt mű szerzője:
Kenessey Albert és Tasner Dienes. Toldy F.
felolvassa a Pulszky-fele gyűjtemény megvé-
tele iránt kiküldött bizottmány jelentését, mely
szerint Pulszky nem egyezhetik bele, hogy
akár kérvény, akár aláírás intézessék vagy
indítassék meg, s így egy részét gyűjtémé-
nyének a muzeumnak ajándékozza, nagyobb
részét pedig külföldre küldi. Még néhány ke-
vezebb érdeklő folyó tárgy jelentetett s olvas-
tatott fel a titkár által s az ülés 7 órakor el-
oszlott.
UJDONSÁGOK.
Pest, ápril 7.
— A királyi udvar vasárnap a királyi
palota kápolnájában egy rendes misét hall-
gatott végig. Jelen voltak a király a királyné
és testvére a nápolyi királyné. A kis ká-
póla telve részt vevő ajtókat, részint kíváncsi
néppel. Az isteni tisztelet után a királyné
még egy sétát is tett a várkertben E napok-
ban a testőrség egy részét várják.
— Mária Ludovica megboldogult csá-
zárneérti gyászstzeni tisztelet f. hó 21-én a
budai várőrtöplombban fog megtartatni.
— Holnap azaz ápril 8-án, nyolce évre,
hogy gróf Széchenyi István a legnagyobb mag-
yar, hazájáért hőn dobogó szive megszünt
kebelében dobogni. E napon az átszellemült
hazafi lelki nyugalmáért a testvér főváros
több kath. egyházaiban, gyászstzeni tisztelet
fog tartatni; nevezetesen a pesti egyetemi
egyházban reggeli 7 órakor; a belvárosi fő-
plehánia, egy a serviták és ferecezek — va-
lamint a buda-krisztinavárosi egyházban d. e
10 órakor. A kegyesrendieknek azonban, hogy
a tanuló ifjúság még mielőtt a husvétii szün-
napok be állnának, részt vehessenek;
már ma tartott meg e gyászstzeni szöglát.
E szegény, a vizsályok dühe által annyiszor
felült hazának mindenkor és minden viszony-
nyai közt voltak — s hiszünk Istentünk —
lesznek is nagy fiai, kik minden erejüket a
legszenvedelmesebb — hazájuknak szentelik fel.
A bajnokok legnagyobb csillaga Széchenyi
István volt; illő és méltó hogy minden ma-
gyar lelke Istentünk a megboldogult nyu-
galmáért esdre, kérje őt, hogy szenvedő ha-
zánkunk sok oly fia legyen minő gróf Széche-
nyi István volt!
— Domonkos László lett felső-fehé-
rnyégy országgyűlési képviselőjévé megvá-
lasztva. A választók közül csak három nem
szavazott reá, a többi egyhangulag kikiáltá
őt követének.
— Gróf Langrad Demonceau-nak
budáni tartózkodása okánat haljnk, hogy a
gróf Thurn Taxis, a királyné sógorának
vagyoni rendelkezéssel volna megvála.
— Mily veszedelmesek a hiva-
talan használt blanquetek, mint a egy
nagyváradi eset holis egy nyomtatvány köv-
t kező furesa módon töltött be: „Allatorosi
bizonylat . . . az . . . utczán . . . szám
alatt lakó N. r . . . megvizsgáltságán, egész-
ségének találtatott s a esordára befogható
l t e h n e g y e s s é g e s .
Kelt, Nagyváradon ápril 1 én állatoros.
— Váczról azon szomorú közlést
vesszük, hogy ott tegnapi reggeli 4 órakor
egy gyilkosság és egy öngyilkosság történt.
A gyilkosság az egész várost félelmes ijéd-
ségbe ejti.
— Bulyovszky Lilla , e napokban
Pestre érkezett.
— Kit az oroszlanok, hianús s egyéb
fenevadák uruknak elismertek, s kinek pa-
rasszavára e vállaltok a legbámulatosabb
dolgokat viték véghez, az néhány nappal
előtt a pesti izraelita kórházban kiadá lel-
ket. Németi, az állatszeldítő tudóvszben
meghalt.
— A z o r s z á g o s d a l a r d a t u n e p l y , mint
azt mindenki tudja, ez ideen Debrezenben
fog megtartatni. A központi bizottmány már
most a szükséges intézkedéseket megteszi, s
a mennyit eddig tudunk, ez ünnepély f. évi
szepember hó 18-án fog megtartatni.
— K a r o b a n f e b r u á r hó 29 én „Eg ip-
tomi magyar egylet” alakult meg, melynek
előja közönség összejövetelekkben a tanítás
és multság. Ez egylet elnöke P a p p D i o n i s .
— F e n e s e g y G r e l a f o r e z e g n ő a m o s t
ránk jövő nagy esztendőnkön fog első ízben a
gyónás és áldozás szentségehez járulni.
— R a i n e r , F e r d i n a n d és E r n e s t
kir. főhercegek f. hó 2 án érkeztek Athen-
ben.

